

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE

54.
114
**SENECTVTIS
PRAESIDIIS**

1724 35
QVAM
AVCTORITATE ET CONSENSV
GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
IN ILLVSTRI ACADEMIA VITTEMBERGENSI
SVB MODERAMINE

DN. ABRAHAMI VATERI

PHIL. ET MED. DOCT. ET PROF. PVBL. ANAT. ET BO-
TAN. SVBSTITVT. VT ET SOCIETAT. IMPER.

NAT. CVR. ET REG. BRITANN. SOCII

*DN. PATRONI AC PRAECEPTORIS MAXIME
COLENDI*

PRO GRADV DOCTORIS

AC PRIVILEGIIS IN ARTE SALVTARI
LEGITIME CAPESSENDIS

AD DIEM III. IVLII MDCCXXIV.

IN AVDITORIO MAIORI

HORIS ANTE ET POST MERIDIEM SVETIS

PVBLCO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTET

AVCTOR

M. ADOLPH. GOTTL. RICHTERVS

ANNAEBERG. MISN.

VITTEMBERGAE LITERIS SCHROEDERL.

DE TATIS IN VEGRALI MEDICA
GRADUATIONE
IN VEGRALI MEDICA
DR. ABRAHAM VATER
PRO GRADUATIONE
IN VEGRALI MEDICA
AD DIEM IIII JUNII MDCCXXII
IN ABBATIA MARIENBURGENSI
DIE 14 JUNII MDCCXXII
MADOPH GOTTL. RICHTER

PROOEMIUM

Vt eadem omnibus omni aetate non conueniunt, quae morum honestati, ingenii incremento ac fortis amplificationi foenerantur: Sic Morbos, quibus humana corpora obnoxia sunt, non omnibus consentaneos et proportionatos esse, sed sub certis saltem aetatibus, temperamentis, Solis et Lunae curriculo atque uiuendi modo ea inuadere obseruamus. Alii enim ratione aetatis Infantes, adultiores, Senes emaciant, alii etiam ratione uiuendi generis Eruditos, Ruricolos, Operarios, Milites et Classarios corripunt, alii iterum ratione temperamentorum Sanguineos, Cholericos, Melancholicos et Pituitosos premunt, aliis denique ratione Sexus sequior prae nobiliori implicatur. Quorum singulorum naturam qui citra uulgarem modum perspectam habet, oppido deprehendit, eos non casu, aut sine causarum antecedentium nexu contingere, sed procuiusuis textura et

humorum motibus contrahi atque uariare, nec tamen fatali et indeclinabili quodam decreto ita certis alligari subiectis, ut nis occurrere nequeamus. Exinde patet, quare Infantes, quorum corporis structura humida, laxa, spongiosa et superandis leuibus iniuriis impar est, Rachitis, Apthae, Lumbrici, Ascariides, Crinones, Umbilici Inflammationes et id genus alia tam facile inuadant. Similem in modum Iuuenes Haemoptysibus, febribus acutis, hecticis, pleuriticis, arthriticis etc. tentatos conspiciens Fatum aut mentem errantem non accusat, qui naturalis edoctus doctrinae eorum calorem natium, digestiones omnes fortes, tum corporis atque animi motiones iuuenibus assuetas in memoriam reuocat. Pariratione Venerandae senum Familiae ea contingunt Affectuum genera, quae cum illius natura a commemoratorum aliena congruunt. Eodem quoque modo se res habet cum aliis, quos suum uiuendi genus, humorum temperatura et sexus ad peculiare disponit Morbos. Quae omnia Medico cuicumque scitu necessaria sunt, ut debitis morbos praesidiis in tempore, quoad fieri potest, praecauere, arcere et curare possit. Inter illos uero Infantum et Senum Morbi, uti prae caeteris frequentiores, ita quoque curatu difficiliore sunt. Illi ob compagem corporum tenerimam et remediorum auersationem, hi ob uires et consequenter actiones omnes uitales et animales lang-

languescentes. Quos Senum, qui alias bis pueri dicuntur, affectus quomodo plane auerti, aut ad minimum mitigari possunt, Consensu Gratiofi Ordinis Medici Speciminis inauguralis loco perquirere animus est. Vbi indicatum uolo, non singulos me pertractaturum morbos, qui in senes, accedentibus aliis, quarum mentio facta fuit, circumstantiis, cadere possunt; id enim instituti limites non permittunt: sed eos saltem, quos natura senio magis familiares indicauimus. Quo fine nec eos numero exclusimus, qui etiam si iuniores rarius occupant, hic tamen alias causas et per consequens aliam Curam habent. Praepotens autem ille rerum omnium Moderator DEUS nostros ita labores dirigat, ut in fructum Senum, quorum Consilia eos terrestria faciunt oracula, redundare possint.

THES. I.

Senectutis
Definitio et
Necessitas.

Senectutis uocabulum, quod passim modo uiribus deiectis et languidis sine respectu annorum, modo annosis citra uirium respectum imponi solet, illam hic aetatem indigitare debet, qua corpus uiuum ex longo annorum decursu iacturam facit uirium et senescit. Est enim Senectus definiente ita Schradero Dissertatione de Senectutis Praesidiis *Morbus incurabilis et ineuitabilis ille uitae terminus non a DEO tantum nobis positus, sed ex naturalibus pariter causis homini praefixus.* Idque cum uiuentibus cunctis necessario contingat, a Senectutis imbecillitatibus nec plantae immunes sunt, quorum motus intestinus naturalis aequae ac animalium, laesione organorum, quibus suo modo instructae sunt, tum defectu succi nutritii et principii actiui perturbatur et imminuitur. *Commune enim, ut iudicat VVelfted in elegantia de aetate uergente ad Hugonem Episcopum Bristolliensem hoc anno edito Tractatu, plantarum atque animalium est, ut ad maturitatem sibi propriam perueniant, ac deinde deficiente sensim uigore, in quoddam quasi senium declinent.* Tam fragilis autem et caduca est corporum uiuentium structura et inprimis hominum, quae maiori et elegantiori organorum apparatu caeterorum machinas longe superat, ut tempore, cui nec saxa resistere possunt, fatiscat et dilabatur. Ea enim partium solidarum et fluidarum omnium constitutio naturalis et harmonia attritu multo diuturnoque motu

tu sensim infirmatur et destruitur, qua naturali lege inevitabilis uitae terminus a DEO nobis praefixus uidetur.

THES. II.

Causa itaque senectutis est imminuta reparatio ab-
 sumpti, quod perpetuo effluuio perditur, a poris
 ac meatibus ductuum paulatim immutatis tonoque
 uiscerum et uasorum debilitato proficiscens, quibus
 secretum mechanica et segregatarum particularum in-
 cuneatio aegrius perficitur. Languet enim Chylifica-
 tio, Chyli secretio, Sanguificatio, Sanguinis depura-
 tio et Circulatio, languent impuratum per Vrinam,
 aluum, transpirationem, glandulas narium etc. Se-
 cretiones, quae respectum seruant ad proportionem
 motus ac impulsus cordis. Vnde neque defecatus no-
 uus succus nerueus per functiones et uigilias dissipat-
 us in sufficienti copia regeneratur, neque debita par-
 tium Chylosarum et gelatinosarum sanguinis in cor-
 pus distributio et assimilatio peragitur, quo natura sic-
 cior euadit, corpus ob subsidentiam et contractionem
 uasorum et fibrarum macilentius redditur ac rugas
 contrahit. Ad huius accelerationem Symbolum in-
 primis confert connata membrorum infirmitas, tem-
 peramentum uitiosum, Aer impurus, nimis calidus,
 frigidus, humidus uel siccus, crassus, salinis aliisque
 effluuiis impuris permistus, Cibum et potus quantitate
 aut qualitate uel tempore et modo inconuenienti as-
 sumptus, somni et uigiliarum imo Veneris abusus, la-
 bores aut nimii aut nulli, animi pathemata grauiora,
 mu-

Causa pro-
 xima et re-
 motiores,

ra, mutationes omnes subitaneae, et res praeter-naturales quaecunque.

THES. III.

Senescen-
tium tempo-
ris incerti-
ratio,

Exinde apparet, quid causae sit, cur alii hominum ci-
tius, alii tardius senectute ingrauescant. Scilicet
in tantis coeli tempestatibus et commutationibus quos-
dam collocavit natiuitas aut fors, ut, dum communi
uiuendi pabulo fruuntur, hoc solo saepe sibi endemia
contrahant mala. Eleganter eam in rem loquitur
VVelfted l. c. *Inficiandum non est, commodam uel incom-
modam hominum ualetudinem a regionibus plurimum pen-
dere, non solum ubi nascuntur, uerum etiam ubi a teneris
annis educti fuerunt. Ideoque plures uidemus, quorum
ualetudo secunda gradatim confirmatur hac uel illa peregrina
regione, qui, dum in patria immorarentur, imbecillio-
res fuerant. Plerosque sane adolescentes regiones frigi-
dae magis iuuant, et perpauci sunt, quos ardentia sub So-
le Climata non eneruant, aut celerius, quam par est, ma-
turant.* Quanta uero Aeris efficacia in omnes corpo-
ris partes sit, non solum Magnif. Dn. Christiani Vate-
ri Physiologia et Semiotica ordine refert, sed etiam
elapso demum anno in peculiari libro Professor Duis-
burgensis D. Gottlieb Ephraim Berner pertractauit,
ad quos libros breuitatis studiosos lectorem relegare
malo, quam ueritati toties comprobatae superflua ad-
dere. Deinde etiam pro diuersorum uitae generum,
uicus et porus, nec non connati roboris ratione cor-
porum constitutio uariatur, ita, ut alii maioribus, alii
minoribus laboribus et curis uacantes diutius uitam
uegetio-

uegetiorem degant, uel contra. Docent hoc exempla
 zorum, qui in iuuentute capillorum canitiem, interdum
 subitanam, a moerore contraxerunt, ubi contra
 fenēs bono corporis habitu praediti et sibi temperantes
 quandoque in ipsa senectute decrepita non fenescunt,
 sed capillis et uigore iuuenes referunt. Dicit enim
 uix potest, quantam uirium iacturam animi pathemata
 inducant, quantumque ad senectutem accelerandam
 faciant, cum e contrario labores corporis moderati
 tonum partium augeant, uiresque corroborent. Ut
 taceam res morbosas, quarum numerum inire uix
 quisquam poterit.

THES. IV.

Ex hactenus dictis constat, et experientia quotidiana
 confirmatur, senectutem esse indeclinabilem, eamque,
 licet in aliis citius, in aliis tardius ingruat, tandem
 tamen necessario accedere: quia DEVS usu arboris
 uitae interdixit homini, cuius beneficio, teste Sacro
 Codice, eam arcere, mortemque ipsam auertere potu-
 isset, nisi inobedientia in Creatorem ingratus fuisset.
 Nemo enim hactenus mortalium mortem euitauit,
 nullusque in uiuis superstes mansit, nisi forte pro uera
 quis habere uelit historia fabulam de Iudaeo immor-
 tali, qui ob id, quod Seruatorem nostrum, cum prae-
 torio extraheretur, pugno impulerit, dicens, uade
 Iesu, citius uade, responsum ab ipso tulisse, Ego uado,
 et tu expectabis, donec ueniam, adeoque singulis cen-
 tum annis reiuuenescens et nullibi sedem fixam inue-
 niens perpetuo per mundum ambulare, ac finem
 mundi

Senectus auer-
 teri que-
 at, et reiuue-
 nescentia
 possibilis sit?

B

mundi

mundi expectare fertur, *uti uidere est in Tack. Chryso-
gon. animal. et mineral.* Memoratu autem digna fe-
num, renouatis dentibus, capillis ac cuticula corporis,
reiuuenescentium exempla ex Auctoribus fide dignis
non pauca recenset *Casp. a Reies in Camp. Elys. Qu. 26.*
ubi ex professo disquirat, an possibile sit, hominem fe-
nio confectum reiuuenescere. Talem quoque casum
a D. Christiano Menzelio relatum uidere licet in
Ephem. Germ. Dec. II. Ao. III. Obs. XV. senis 120. an-
norum, qui anno aetatis 118. oborto capitis et maxilla-
rum dolore, omnium dentium regenerationem exper-
tum se esse affirmauit, quale quid etiam eodem aeta-
tis anno ipso referente obtigerit alii Seni Anglo 120. an-
nos habenti, ac eo tempore Hagae Comitum degenti.
Non habeo, quod contra horum uirorum auctori-
tatem fidemque afferam. Cum uero exempla talia sint
rarissima, et facilius sit senectutis incommodis obuiam
ire, quam iuuentutem restituere, de illo nunc potius dis-
quirendum erit.

THES. V.

Senectutis
retardatio
an possibilis?

Experientia discimus, senectutem, arcendo ea, quae
naturae humanae noxam inferunt, retardari, eius
incommoda differri, leniri, uires diutius conseruari,
et sic aetatem nostram, licet non ad aliquot cente-
nos, ultra tamen octoginta imo centum annos exten-
di posse. Cui quidem obstare uidetur diuinum illud
effatum, cuius ui quilibet mortalium uitae suae termi-
num habet, quem, quia numerus dierum mensum-
que nostrorum penes DEVM est, nemo transgres-
sus est, aut transgredietur unquam. Quod uero
non

Job. 14. 5.

non simpliciter, sed secundum quid, nempe respectu causarum interuenientium a DEO aequae praeuisarum praedictum fuisse, uel ex eo colligendum, quod, hoc falso, omnes promissiones longaeuitatis et comminationes breuioris uitae frustraneae, iique ridiculi forent, qui aut fugiunt pericula, aut uitae seruandae media quaerunt.

THES. VI.

Vitam itaque a senii incommodis disiunctam diutissime seruari posse euincunt ex omnibus seculis et gentibus exempla, quorum pauca allegasse sufficiet. Essenos olim longissimae uitae fuisse, et plerosque eorum ad centenariam aetatem peruenisse grauis Auctor Iosephus de bello Iudaico testis est. Sic Hippocratem, Galenum, Auenzoam, Auerroem annum centesimum proxime attigisse, si non superasse Caelius, Fulgosus et alii tradunt. Et de suo aeuo Iosephus Scaliger, multiugae eruditionis Vir. Elencho Orat. Chronol. Dauid. Paraei ita perhibet: *Nos possumus producere, quos centum et uiginti quinque, imo centum et triginta annos uitae expleuisse scimus, uidimus, meminimus: Unus etiam senex amicis nostris miraculo fuit Lutetiae Anno 1588. qui miles pugnae montis Lehenii interfuerat sub Ludouico XI. maior annorum centum et quadraginta, omnibus membrorum officiis adhuc integris, litis persequendae gratia Lutetiam se contulit.* Non opus est, ut exempla longaeuitatis ex antiquitate reperamus, quia nostris temporibus non desunt longaeui tales, quorum 140. recensentur in Act. Med. Berol. Dec. I. Vol. VIII. p. 91.

Testimoni-
um ab Ex-
emplis.

qui per annum 1719. in ditionibus Boruffo-Brandenburgicis nonagesimum pluresque dehinc annos ad numerum 125. usque impleuerunt, et in iisdem Dec. I. Vol. IX. p. 51. numero 48. qui per annum 1720. nonagesimum et centesimum quoque aetate superarunt, item Anno 1721. uir peregrinus 98. annorum, duae uiduae 100. et alia 102. annorum extincti leguntur ibidem Dec. II. Vol. I. pag. 88. Qualia etiam exempla quamplurima in Actis Breslauientibus enarrata uidere licet. At inter omnes recentiores senii prouecti casus est ille maxime notabilis, quem nuper per nouelas publicas Liptienses accepimus, uiri in Hungaria centum et octoginta quinque annos habentis, qui fere fidem transcenderet, nisi circumstantiae id ipsum confirmassent.

THES. VII.

Senii ante-
diluuiano-
rum eximii
ratio Theo-
logica,

Horum aetas quamuis maxime optabilis et satis longa fuerit, illam tamen non aequat, quam uiuendo attigerunt maiores ante diluuium nati. Proinde non abs re esse arbitror indagare causas, ob quas primaevi et antediluuiani doctore pentateucho uiuaciores fuerint, quam postdiluuiani et in specie hodierni. Hic omnino emicat causa supernaturalis, gratia DEI specialis, et locum habent Theologorum rationes, uitam illis ad propagandam prolem et ecclesiam ueram, monumentis fidei nondum editis, nascente mundo diuturniorem a DEO fuisse concessam.

THES. VIII.

THES. VIII.

Causae na-
turales

Haec autem non uetat, quo minus credam, naturales concurrisse causas, illorumque faueam sententiae, qui terram ante diluuium uniuersale ad sanitatem conseruandam et uitam prorogandam aptiorem, quam nunc, fuisse autumant. Ea enim et quae postea enata sunt alimenta inundatione tanta tot impuritatibus salinis, sulphureis, putridis aliisque contaminata fuisse uidentur. Non autem cum iis facere possum, qui mundi uniuersi ad interitum uergentis senectutem accusant, nec Burneto assentiri, qui in *Theoria telluris sacr.* existimat, aequalem ante diluuium fuisse telluris formam, nullis inaequalitatibus montibusque ac uallibus circumiectam, ac ob situm uersus solem diuersum nullas aëris mutationes et anni tempestates subiisse, omnia uero, diluuii orta demum mutata fuisse. Licet igitur nemo inficiauerit, globum terraqueum a diuturno hoc diluuiio ualde immutatum fuisse, uti testantur rudera eius, de quo uideri potest *Theatr. Reliqu. Diluu.* Clariss. Scheuchzeri, adeoque terram et exhalantem aërem atmosphaericum impuriorem redditum fuisse: Praecipua tamen culpa, iudicio Nobilis Dn. de Berger in *Dissert. de Vita longa*, merito conicienda erit in uictum post diluuium mutatum, introducto inprimis usu salis et liquorum fermentatorum, unde humores acres generati Veneri aliisque in Diaeta erroribus occasionem praebuerunt. Hoc enim certissimum est, desidia atque luxuria uires frangi, uitaeque terminum accelerari. Cum e contrario ad longiorem uitae in antediluuianis conseruationem non

B 3

parum

parum contulerit ipsorum corporum robur ac temperamentorum bonitas a parentibus adhuc sanis in posterum propagata, nec non salubritas coeli et regionis, quam Orientem uersus inhabitabant, cui accessit perspecta illorum frugalitas et temperatissimus rerum omnium, ciborum, potuum, animi ac corporis motionum, imo Veneris usus, quam seris plerumque annis amplectebantur.

THES. IX.

Longaeuitas an per medica-
menta obtineri queat?

In omnibus itaque longaeuitatis exemplis tam antediluvianis, quam aliis recentioribus hactenus enarratis, ad miraculum et causas supernaturales confugere non opus est, cum nullum sit dubium, principia procraftinandi uitam in ipsa latere natura. Num uero ars naturae aemula illam hic imitari, idque per medicamentum aliquod obtinere queat? istud nunc in disquisitionem uenit. Non defuerunt sane omni tempore, qui amore uitae ducti medicamento tali inhiarunt, neque plane tales, qui hoc inuenisse iactitarunt. Non adducam empiricorum fumiendulorum hodie admodum frequentium Charlatanerias, e quorum numero procul dubio fuit impostor ille sub nomine Principis Americani Hultazob per Germaniam peregrinans et medicamenta ad uitam prorogandam uendens, quorum ope ipse annum duodecimum supra centesimum artigisse mentitus est, cuius arcana, mores, uitae genus et effigies uideantur in Actis Breslau. Anno 1718. Mens. Ian. et Sept.

THES. X.

THES. X.

Talem uero Medicinam omnes morbos curantem ac senectutem auertentem, imo iuuentutem restituentem in lapide dicto philosophorum quaesierunt et inuenisse perhibuerunt tam ueteres quam recentiores Chimici. In quam sententiam cum plures eruditos Medicos descendisse deprehendam, et praeterea nostro quoque seculo exempla transmutationis metallorum, eius beneficio peractae, innotuerint, non habeo, quod contra illam proferam, ut potius aliis hanc pugnam decidendam relinquam. Id saltem dolendum est, illos, qui possessores eius uideri uoluerunt, id ipsum suo exemplo non comprobasse, sed in flore aetatis non raro extinctos fuisse, quod de Paracelso inprimis annotarunt Auctores. Similem in modum ex animalibus longaeuis uel uegetabilibus prae aliis durabilitate conspicuis uel ipsis mineralibus corrumpi nesciis huiusmodi medicinam ad longaeuitatem parare allaborarunt Medici. Ita ex Ceruo, quia mutatis quotannis cornubus quasi reiuuenescit et uitam longam trahit, ex uiperis et serpentibus, quia singulis annis exuias deponunt, talem sperant, uti auctor nobis est *Tackius loco supra citato*. Dioscorides eam in Cedro, ideo, quod illa mori nescia et arbori uitae succedanea aestimatur, alii in Iunipero, cedri succedanea, ac Germanis propterea *Wacholder* oder *Wackolder*/quasi *Wachs* sam halter oder *Wack alter* oder *Wacker aster* dicta, quaesierunt. Singulares quoque uirtutes adscribuntur Valerianae, Melissae ac inprimis Carlinae, quae Carolo Magno, ut exercitum suum a pestilentia defenderet, ab

Medicamenta ad uitam longam commendata,

Ange-

Angelo ostensa dicitur, ac sola gestatione vires auge-
re, imo aliis in uicinia gradum sistentibus easdem ad-
imere, ac gestanti per uim magneticam communicare,
creditur, forte, quia isti odore eius laesi et debilitati
fuerunt, uti recte monet *Valentin. in Mus. Muscor. L. II.
Sect. II. Cap. 18.* Similes vires, ob similitudinem cum ho-
mine, confortandi et uitam protendendi hodie Radici
Ginsing seu Ninsi pretiosissimae tribuuntur, qua inten-
tione illa Anno 1699. Regi Galliae ab Imperatore Chi-
nensi missa est, uti docent *Act. Breslau. Anno 1718. Mens.
Maii Class. IV.* Nolo his omnibus suam laudem detra-
here, neque earum in Medicina usum negare, illum
tamen magnificis laudibus atque uoto minus respon-
dere experientia testatur.

THES. XI.

Diaeta opti-
mum ad
longaeuita-
tem remedi-
um.

Hoc sane certissimum, ac exemplis antea allatis et
quotidie occurrentibus confirmatum esse autumo;
homines longaeuos non tam medicamenti cuiusdam
singularis beneficio, quam bonitate naturæ ac diaeta
conuenienti tantam aetatis fastigium attingere. Vbi
quoque nec alimentorum aquarumque simplicium,
quot quot alias ad sanitatem faciunt, nec lactis aut
mellis mulsi que ex eo parati, utpote certis tantum tem-
peraturis proficuorum, usum omne punctum ferre
posse credendum est, quamuis haec ad longaeuitatem
conciliandam commendentur. Totum potius mo-
mentum in decenti ac temperaturae cuius accommo-
data omnium sex rerum non naturalium ad uitam con-
seruandam necessariarum applicatione ac modo con-
sistit.

fistit. Frustra tamen generalis diaetae norma ponitur, ut iudicat *Magnif. Dn. Christ. Vaterus in Dissert. de Vitae prorogatione, ubi tot circumstantiae uariants, indeque neutiquam omnes legibus generalibus promiscue obligandos esse putamus, sic enim medice uiuere pessime esset uiuere.* Rerum autem non naturalium usus legitimus quid in recessu habeat, et ad procrastinandam senectutem conferat, neminem sane latebit, qui aut illam Medicinae partem practicam, quae sanitatem conseruandi regulas tradit, per transennam adspexit, aut saltem ex iuuantibus et nocentibus iudicare satagit. Multum itaque refert aère puro et temperato frui posse, qui uitae nostrae fons, spirituum pabulum et catholicum animantium mouens, ac iuxta Hippocratem L. de Flatibus §. IV. maximus in omnibus, quae corpori accidunt, auctor et dominus est; quique sensum ac motum nec non robur partibus praestat. Praeterea etiam quilibet intelliget, quid utilitatis corpori accedat conuenienti alimentorum et potus regimine. Cum enim ad nutriendum corpus talis Chylus et Sanguis elaboretur, qualis cibus et potus fuit: horum examen non immerito instituitur, ac eius qualitas, quantitas et modus cum corporis alendi habitudine componitur. Sic motionibus corporis necessariam transpirationem et motum peristalticum promouere, viresque iterum quiete et somno moderato colligere possumus. Quemadmodum igitur, qui legum ciuiliu sunt obseruantes, in Republica salutem sibi atque tranquillitatem parant: ita etiam, quibus legum medicarum obseruantia non despiciatui, sed curae cordique est, ii prosperam et longi-

C

longi-

longiusculam ualitudinem, qua nihil potest esse in uita carius, sibi conciliare poterunt.

THESES. XII.

Morbi senectutis culpa oriundi,

Dolendum tamen uehementer est, paucissimos admodum esse harum legum obseruatores, sed plerosque, inprimis corpore sano uiriumque robore gaudentes, intemperantia uim sibi inferre. Vnde fit, ut paucissimi ad senectutem pertingant, aut si ad eam aegre perueniant, uitam tamen morbosam trahant, ac errorum in iuuentute commissorum poenas sat graues luant. Quamobrem accedo nunc ad morbos et affectus senibus familiares ac senectutis uitio oriundos, et uidebo, quomodo illis propter remedia apta occurri debeat. Tales autem praecipue sunt Debilitas uentriculi indeque oriunda tam uaria mala, Alui modo nimia laxitas seu Diarrhoea, modo adstrictio, Catarrhi et morbi catarrhales, Asthma et respiratio difficilis, Nephritis, Arthritis, Debilitas uisus, auditus ac reliquorum externorum et internorum sensuum, Vertigo, defectus Memoriae, tandem affectus Soporosi et Apoplexia. Horum singulorum morborum causas speciales pro instituti ratione angusto orationis ambitu amplectemur, earundemque curam appropriatam recipro uerborum syrmate breuissimis subnectemus.

THESES. XIII.

Debilitas uentriculi

Primaria morborum internorum Scaturigo uti in omnibus; ita inprimis in senibus extra dubitationis aleam

aleam dicenda est Debilitas uentriculi, ciborum assumptorum difficilis uel nulla digestio, ab ipsius uentriculi aliarumque partium adiuuantium laesione dependens. Cuius causae apud senes deprehenduntur defectus aut uacillatio acutorum dentium, indeque deficiens ciborum masticatio debita, qua uel sola intermissa cruditatibus et exinde oriundis multis morbis locus datur, iuxta illud, *uitam odit, qui masticationem odit.* Recte enim ex dentium numero et firmitate uita longaeua promittitur. Accedit saliuua iusto uiscidior et menstruum uentriculi minus spirituosum, quibus deprauatis particulae ciborum solidiores dilui satis et dissolui nequeunt. Commendandum igitur illis est consilium *Schraderei Diff. de Senectut. praesid.* ubi ita loquitur; *Vidi senes quosdam Sanitatis studiosos molitoribus dentibus destitutos cultello suo magna diligentia escas et carnes in minima discindere. Hos imitentur alii, quibus ualetudo curae est; diuisi enim sic cibi ac in ore dein diutius uolutati saliuuali humore melius imbuuntur et ad securam in stomacho resolutionem praeparantur.* In illis enim motus uentriculi et intestinorum peristalticus ob remittentem natium elaterem alias infirmus est, adeoque attenuatio ciborum et praeparatio Chyli seignius perficitur. Porro ulteriorem Chyli digestionem minus promouent succi, qui in duodeno confluere debent, biliosus et pancreaticus ob inertiam, qua crassiorum particularum incisio et diluitio fieri nequit, unde transcolatio in uasa lactea infeliciter succedit. Ex uitiosa digestionem in primis uis Symptomata generantur senibus familiariora, e quarum Classe est Diarrhoea, quae copiosa et frequens humorum corruptorum qualiumcunque

et Symptomata inde oriunda.

Diarrhoea

Passio coeli-
aca et Lien-
teria.

Alui adstri-
ctio

cunque per anum reiectio dicitur, ab humoribus istis intestina ad excernendum continuo stimulantibus orta, quae, si Chylosa et ciborum plena excretio est, passionis coeliacae et Lienteriae nomen accipit. Vti uero irritatio illa ab humoribus, prout excernuntur, uitiosis, acribus, acidis uel falsis, biliosis, uiscidis et mucosis, uel magis serosis semper dependet, quippe qui deinde tormina, inappetentiam, sitim, inquietudinem aliaque Symptomata important: Sic isti ab erroribus Diaetae, cibis prauis, fermentabilibus et putrescentibus aëre impuro, decubitu feri ad glandulas intestinales et ibidem acescentis, animi pathematibus grauioribus etc. originem ducunt, id quod augetur laxitate fibrarum uentriculi et intestinorum undecunque contracta. Aliis uero, qui minus serosi sunt, Alui adstrictio contingit, quae est imminuta uel saepe abolita fecum aluinarum reiectio, a motu intestinorum, inprimis recti, peristaltico inhibito proueniens. Impeditur quippe motus iste dilatatorius et constrictorius tum culpa ipsorum intestinorum, si in senibus nimium exsiccantur, herniis contorquentur, Paralyti tanguntur et a rebus p. n. obstruuntur etc. tum culpa humorum, quando illi, inprimis clysmata illud naturale, bilis, ut et succus pancreaticus, lymphaque intestinalis deficiunt, aut saltem uitio laborant, nec non excrementa nimis tenacia et indurata sunt, tum culpa uirorumque. Alias Hippocratis effatum firmiter stat, ubi Aphor. 20. L. II. dicit: *Quibus inuenibus profusus est aluus, iis senescentibus contrahitur. Et quibus in adolescentia fuit adstricta, affecta aetate soluitur.* Nullam aliam certe ob causam, quam quod humiditas diarrhoeis in iuuen-

uentute frequenter absumpta in senectute deficit, contraria uero ex parte siccitas intestinorum in adolescentibus a fortioribus digestionibus ac temperatura calidiori dependens remittente tono sola aetate cessat et corrigitur.

THES. XIV.

Vitium primae, ut dicitur, digestionis non corrigitur in secunda, imprimis in aetate prouectis, in quibus elater per naturam remittit, unde cruditates in Sanguine cumulantur atque in colatoriis et depuratoriis uisceribus, ac praecipue glandulis obstructions emergunt. Originem inde trahunt infensissimi senibus hostes diuersi generis Catarrhi, siue stagnationes atque affluxus et decubitus feri in loca incongrua et aëri magis exposita a secretionem et motu lymphae impedito proficicentes, iique eo frequentiores, quo pluribus purgamentis humores in senibus onusti sunt. Hic enim tum uiscositas et spissitudo lymphae impedit, quo minis haec in glandulas siue solum tubulos colligatur, ac in circulum redigatur, tum tenuitas et a credo, aut sola quantitas excedens premento et rodendo extruafationem huius feri gignit, quorum sedes radicalis in sanguine et remotius in uentriculo et aliis uisceribus deprehenditur. Quibus perspectis collectu facillimum est, quantum referat sanguinem omnis lymphae fontem fartum tectumque, et ab omnibus maculis liberum seruare, sibi que non solum a tempestate aëris pluuiosa, nebulosa et inaequali temperare, uerum etiam alimentorum selectionem hic, si ullibi, maxime

Sanguinis et
Lymphae
uitia ac inde
orta morbo-
sa sympto-
mata,

Catarrhi

necessariam agere. Eadem lymphae vitiosae stagnatio in pulmonibus ac organis reliquis respirationi dicitur hanc difficilem atque anhelosam reddidit, unde
 Asthma ac Tussis. Quamvis enim hae innumeras ferre causas agnoscant, nostrum tamen est eas saltem recensere, quae senio oboriri solent. Tales praebent ex organis partim Musculi longo tempore defatigati et rigidi, partim ipsa pulmonis substantia rigidior facta, ut flecti et expandi expedite nequeat, partim etiam costarum Cartilagines ad ossium naturam nunc magis accedentes et motui consueto obnidentes. Deinde etiam ipsi humores culpae consortes sunt, si quantitas deficiens excedensque, uel qualitas eorum vitiosa fibras nervosas in pulmonibus premit, irritat et spasmodice constringit, ut pulmones absque summo conamine moueri nequeant. Vbi, si ex subitanea lymphae uel sanguinis stasi Apnoea oritur, Catarrhus suffocatiuus, stylo uulgari audit. Ad Catarrhorum Classem pertinet pariter Nephritis atque Arthritis. Nephritis est dolor exquisitus lumborum et in specie Renum, cum Nausea, Vomitu, difficultate Urinae, febre aliisque Symptomatibus a membranarum earundem irritatione graui ortus. Renum namque colatorium quia ab aducto per arterias renales in ductus urinarios sanguine serum aliquod salibus impuris permixtum per tubulos peluis separat, in peluim ipsam abiicit et ad Vreteres transmittit; hanc raro contingit, ut, si abundantior salium acrium, et lymphae copia minor sit, salia haec indissoluta in tubulis uel peripheria remaneant, uias excretorias praecludant, eoque mictum difficilem et dolores efficiant; idque eo magis, quo fortius
 nunc

Asthma,
 Tussis, Catarrhus suffocatiuus,

Nephritis,
 Dysuria,
 Stranguria,

nunc nervosa Renum ac Vreterum, imo Vesicae substantia et uicinia pungitur. Serum hocce vitiosum, ^{Arthritis} ubi robur naturae adhuc ualidum, ad corporis peripheriam in Articulos quoscunque propellitur, ibidemque scoriis Θ nis et Ψ reis refertum quoniam fibras nerveas rodit et irritat, dolores Arthriticos, hosque eo acutiores conficit, quo maior dispositio in humoribus haereditaria uel adscititia, cacochymia scorbutica, abusus Ciborum salforum, acidorum, uini Ψ rei, Θ ris et irae aliarumque rerum malum exasperantium accedit. Huic enim malo aetas senilis prae aliis obnoxia, ob feri dulcis ac spirituosi defectum, atque tendinum et ligamentorum rigiditatem tonumque debilitatum.

THESES. XV.

Praecipuam autem morborum senibus propriorum ^{Affectus senum ex Defectu et uitio spirituum,} classem efficiunt Symptomata a defectu atque uitio spirituum ita dictorum animalium, aut liquidi nervosi dependentia. Quoniam enim in senibus solius aetatis uitio digestiones atque secretiones omnes sensim imminuuntur et languent, fieri aliter non potest, quam ut succus neruorum elasticus atque spirituosus sensationum externarum et internarum causa principalis deficiat, aut vitiosus generetur, eoque ipso tot anomaliae in sensibus externis internisque oriantur. Ad ^{Sensuum externorum uicia,} externas partes, quarum ope sensationes peraguntur, ^{Hebetudo uisus.} animam uertens eheu! quantum infirmitatum accessionem offendo, quae senibus uitae taedium affert. Eorum enim oculos non uegetos et claros, sed caligine obductos, adeoque ad uisum imbecilles, ^{Hebetudo uisus.} hebetes et lippientes, imo quandoque, si causae grauiores

diuidit uiores fuerint, plane coecos conspicio. Qui Affectus uti uix certo includuntur numero; ita multifariis nominibus pro unius cuiusque sedis ac loci ratione insigniuntur. Ortum autem omnes trahunt uel ab exsiccatis aut relaxatis fibris Neruorum, Tunicarum, Vasorum et Musculorum, uel Humoribus deficientibus, imminutis aut uarie inquinatis. Similem in modum undique exaudiuntur Senum querelae de auditu, quem uel deprauatum, uel prorsus abolitum, uel si malum adhuc ad portas est, ualde imminutum experiuntur. Accusatur hic pariter intemperies senum siue frigida, phlegmatica et flatulenta, quae sordes aurium ita augere potest, ut nullum aëri aditum concedant, non exclusis Catarrhis glandulas meatum auditorium cingentes affluxu suo feri uiscidi occupantibus, siue etiam nimis sicca, qua ipsa Tympani membrana tractu temporis longo induratur et exsiccatur. Ut taceam interiorem membranam subtilitissimam per omnia labyrinthi caua distributam, Musculos et quae plura ad recipiendum sonum spectant, quae a sola senectute ita laedi possunt, ut difficultas auditus sequatur. Gustum quoque in Senibus diuersimode laedi, quid mirum? cum constet, superficiem linguae postrema aerate aridam existere, papillarumque neruearum laxitatem et obstructam porositatem adesse, imo Lympham saliualem uel deficere, uel uisciditate et inertia laborare, ut causas alias breuitatis gratia praetermittam. Quid denique Olfactus et Tactus sensui aliud contingit, quam similis labes et pernicietas? illi, quia Membrana pituitaria Schneideri nares internè inuestiens, organon odoratus et secretionis mucī non solum mucō abundat, Neruo-

Auditus dif-
 ficilis et de-
 prauatus.

Gustus ui-
 riosus

Olfactus et
 Tactus im-
 minutus

Nervorumque extremitates inuoluit, sed etiam Nerui ipsi per totam eius substantiam dispersi exarescunt, aut ex cerebro egressi saltem comprimuntur et obstruuntur; huic quia influxus succi animalis in partibus maxime extremis remittit et stuporem inducit.

THES. XVI.

Hactenus enumerata mala ex sanguinis et Lymphae ^{Sensuum internorum uitia,} uitii maximopere oriunda abunde quidem senes affigere possunt, adeo, ut sufficeret tantum hostium numerum armis expositum habere, qui adhuc maior exitisset, si infirmitates alias annotare studium breuitatis permisisset: Nihilo tamen minus uariae praeterea dantur; quae ex succi neruei motu uitioso in cerebro speciatim proueniunt, et sensationes internas potissimum tangunt. Inter quas primum occupat locum Vertigo, praua imaginatio apparentis circumrotationis capitis et obiectorum sensibilium, cum subita caligine et obscuritate oculorum, nec non titubatione corporis, a motu et influxu Spiritus animalis inordinato, non in Neruo tantum optico, sed toto quoque cerebro, dependens. Contrahit uero haecce uitia succus Nerueus, quando a subtilitate et spirituositate sua ingrauescente aerate degenerat, ob sanguinem uiscositatibus laborantem, ex quo per uarias triturationes elaboratur, quo facto canales eius obstruuntur et fibrae, si de acrimonia inprimis participat, constringuntur ac irritantur, ut motus necessario fiat irregularis. Eandem ob causam adeo familiaris illis est Memoriae Defectus, ^{Defectus} communis fere, de qua conueniri necesse habent, aerumna.

D

rumna.

rumna. Quoniam enim ingenii uigor a corporis eutrophia et bono habitu dependet, animaque nostra cum liquido nerueo arctissime coniuncta secundum huius constitutionem Obiecta per organa appropriata percipit, perceptaque repetit et quasi inprimit: euenit, ut, dum succus ille elasticus in senectute eodem modo, ac primum incrementum cepit, deficit, aut saltem corrumpitur, Memoria fatiscat, tandemque omnes mentis operationes turbentur et Senes bis pueri fiant. Succus autem ille nerueus quo minus motum ab obiectis sensibilibus percipiat et deferat, uel culpa sui ipsius fit, si deficit, aut propter uisciditatem uehiculi sui impressum motum statim amittit, uel culpa uiarum, per quas illi in cerebro ire et redire eoque imagines repetere debent, si scilicet obstructae, compressae et exsiccatae sunt. Sensuum itaque internorum labes tanto est periculosior in senibus, quanto magis indicat, cerebrum ipsum, sensationum et motionum non tantum animalium, sed etiam uitalium principium, opprimi, et uitio domestico laborare. Quae causa est, quam ob rem Vertigo ac Memoriae defectus in senibus Affectus soporosos in propinquo esse praenunciant.

THES. XVII.

Affectus soporosi.

Agmen tandem Morborum senilium claudant Affectus ita dicti soporosi, qui praecipue Senum uitae insidias struunt, adeo, ut omnes, qui solius aetatis culpa moriuntur, his succumbere obseruentur. Abolentur hic omnes sensus motusque animales uel sensum, sub Comatis, Lethargi et Cari nomine, uel subito in Apoplexia.

Apoplexia. In illis aegro tantum magna in somnum propensio est, cui in Lethargo febris ac delirium accedit, et aeger adhuc pro ratione gradus facilius aut difficilius excitatur. In hac uero uno impetu omnia concidunt membra, et sensatio ac motus omnis cessat, remanente solum motu cordis et respiratione difficili cum stertore. Ut ut uero omnes hi Affectus originem debent influxui spiritus animalis ad organa sensoria et motoria inhibito: Sic culpa tum ipsi succo nerueo, tum organis secernentibus et deferentibus tribuenda est. Quo difficilius itaque succi animalis secretio in senibus, uti modo dictum fuit, perficitur, quod malum serosa et pituitosa colluue in cerebro, sanguine ibidem stagnante aut uasa sua egrediente aliisque aggrauatur, eo familiaria ideo senibus sunt mala.

THES. XVIII.

Pertractatis itaque Affectibus praecipuis, aetatis uirio senibus contingentibus, causisque specialibus huc facientibus perspectis, procedendum est ad praesidia, quorum beneficio senes protegi et defendi, aut iis correpti cito, tuto et iucunde subleuari possint. Inter illa uero primum obtinet locum Diaeta, seu prudens sex rerum non naturalium regimen, si ulli, senibus omnino maxime necessaria, quam optimum ad uitam longam et praecauendos morbos remedium esse supra demonstraui. Nil magis itaque senibus conducit, quam aër quodammodo calidior atque aestiuus, quia iuxta Hippocr. L. III. Aph. 18. *hi melius ualent aestate et autumno*. Contra cauendus est aër frigidus, nebulosus, pluuiosus.

Cura Senum
per Remedia
Dietetica,

pluuiosus, uenti. Praeterea pro illis eligendi ueniunt cibi facili digestionis bonique succi et aromatibus temperatis conditi, ac uitandi duriores, solidiores, flatulenti, fumo indurati, saleque conditi. Conuenit quoque illis potus cereuisiae bene lupulatae et defecatae, ac Vini antiqui spirituosi, nec non Spiritus Vini, praecipue phlegmaticis ad tonum uentriculi corroborandum ac digestiones et secretiones promouendas. Sic quoque ratio dicitur, aetati uergenti quietem magis, quam motus, inprimis fortiores, ac somnum prae uigiliis, quae alias in illa facile modum excedunt, ad restaurandas uires conuenire. Animi uero pathemata grauiora, uti in omnibus, ita praecipue in senibus uehementer nocent. Euacuationes denique sanguinis et feminis, nec non aluinae excretionis nimiae uires destruant, corpus eneruant spiritusque imminuunt.

THES. XIX.

Chirurgica, **E** fonte Chirurgico, multum quidem disputatur, an senibus con-
 V. S. an et
 quando con-
 ueniat?
 tum existimauerint, postremam aetatem illam sustinere non posse sine uirium insigni iactura, ac hodie communis persuasio sit, sanguinem iis potius nouum, si fieri posset, infundi, quam partem eius subtrahi debere: Quam uero litem facile dissolui posse arbitror, si temperamentorum, aetatis ac ipsius Morbi aliarumque circumstantiarum respectus habetur. Vti enim nemini auctor suaeque sum, ut illam in senectute decrepita ac subiectis phlegmaticis et cachecticis languidisque adhibeat: ita illam admisisse non nocebit uiuacioribus, plethoricis, Cholericis, robore uirium adhuc

huc constantibus, ubicunque indicantia illam requirunt, nec contraindicantia dissuadent. Huius locum ^{Scarificatio.} supplere quidem potest in assuetis Scarificatio, eius tamen usus nimium repetitus aequae vires absumere potest. Cucurbitulae autem siccae in Apoplecticis ad humores stagnantes resoluendos motumque spirituum ^{Cucurbitulae siccae,} excitandum commendantur, quarum uertici capitis applicatarum ope Fracastorius olim uirginem monialem liberauit, indeque ipse septuagenario maior Apoplexia correptus et sermonis usu destitutus manu saepe uertici admota illarum usum efflagitauit, sed ab adstantibus non intellectus, frustra expectato remedio, succubuit, ut Auctor mihi est *Schraderus Disput. supra citat.* Insigni quoque cum fructu fonticuli et uesciculae ^{Fonticuli et Vesciculae} in senibus phlegmaticis et cachecticis ad catarhos ab oculis, auribus atque capite auertendos et apoplexiam praecauendam non minus ac curandam in usum trahuntur. Ad Chirurgica uel potius domestica remedia pertinent pectinationes et friciones ^{Frictiones} capitis et artuum, quibus sanguis rarefit et somnus facilitatur, quae in sopore et Apoplexia ad motum spirituum languescentium excitandum inseruire possunt.

THES. XX.

Inter remedia pharmaceutica euacuantia quidem fortiora ^{Pharmaceutica,} nulla aetati senili conueniunt, nisi summa necessitas talia postulet. Exulent itaque hic omnia Vomitoria ^{Euacuantia,} atque purgantia, quibus vires debilitantur, et purgantia ^{Vomitoria} succi uitiosi cum laudabilibus subtrahuntur, neruosi ^{et purgantia} que genus grauiter afficitur, nisi Apoplexia aut Catarhus suffocatiuus in Cachecticis et phlegmaticis ad spirituum ^{an et qualia conueniunt?}

D 3

rituum

rituum motum concitandum talia indicent, quem in scopum etiam Chlysteres fortiter stimulant, adhiberi solent. Alia uero res est usus laxantium blandiorum, cruditates abstergentium, bilis et menstrui uentriculi inertiam corrigentium, tonumque uentriculi simul roborantium, qualia sunt Rhabarbarum et Aloë, ac ex iis cum Myrrha et Croco facta Elixiria, ut et pilulae Aloëticae. Haec quippe optima sunt senum prophylactica, unde dici solet in prouerbio: *Qui uult uiuere annos Noe, sumat pilulas de Aloe.* Quod tamen promiscue intelligendum non esse quilibet statim uidet; quoniam his ipsis etiam nocere possumus ficcioribus temperaturis, humiditate sufficienti alias destitutis. Ita pariter a sudoriferis fortioribus abstinendum, nisi Catarrhi et languor spirituum in phlegmaticis illa requirat. Mitius operantur diuretica, quae sine notabili uirium deperditione operantur, sanguinemque a scoriis impuris liberant. E numero euacuantium particularium quoque Masticatoria, Errhina et Fumus Tabaci phlegmaticis, Catarrhosis egregie profunt, ad caput a superflua humiditate liberandum, et Catarrhos ab oculis et auribus auertendos, nec non Olfactum et gustum confirmandum.

THES. XXI.

Alterantia. **N**unc Alterantibus pedem admoueo, quorum praecipua sunt neruina, cerebri et reliquorum uiscerum tonum roborantia, digestiones atque secretiones promouentia, uiresque confortantia. In iis tamen non minus selectus habendus est, ut ficcioribus temperatiora ac cum humectantibus sociata, phlegmaticis uero generosiora magisque uolatilia balsamica propinentur. Eminent hic

omnia sale Aili ρ so praegnantia, generi neruoso gratissima. Sigillatim contra debilitatem uentriculi ad con-
 citandum appetitum et concoctionem facilitandam In Debilitate uentriculi et Affectibus inde ortis,
 conducunt aromata ac ex iisdem confecta, Tragaeae
 aromaticae, Morfuli imperiales, Essentiae Carminati-
 uae, Cinamom. Mastichis, Cortic. Ontiorum, Bals. Pe-
 ruu. Aquae Carminatiuae, Vitae Matthioli, Cinamom.
 cydoniat. ac extrinsecus Bals. stomach. ex oleo Nuci-
 stae expresso, cum oleo still. Macis, Iuniperi, Anisi,
 Cumini, Chamoem. ut et emplastra Carminatiua ad
 flatu discutiendos et uentriculum roborandum. Ta-
 lia etiam elaborationem Chyli laudabilis promouent,
 et cruditates mucosae atque pituitosae a digestionem de-
 bili relictas dissolunt, sanguinis moleculas magis diui-
 dunt, et sic Catarrhorum generationem praecauent. In Intemperie sanguinis phlegmatica et Catarrhis,
 Ad Catarrhos uero praeter laxantia et euacuantia alia
 antea commendata conueniunt Balsamica resoluentia,
 Ess. Gummi Ammoniacy, Succini, Myrrhae, Lignorum,
 aut si Catarrhi acres et scorbutici potius sint, pulueres
 neruini ex C. C. philos. Dente equi marin. Corall. gio
 diaphor. Succin. praeparato flor. ρ ris Cinnab. natiu. et
 ρ . Vbi humores isti pituitosi ad pulmones potissimum In Asthmate et Tussi,
 decumbunt, conueniunt in specie Essentiae Pectoral.
 Benzoës, Elix. ρ ris Mynsycht. Bals. ρ ris anifat. ∇
 Asthmat. Chemuizens. Quando autem temperatio-
 ribus opus est, Tragaeae pectorales, Spec. de Tragac.
 frigid. Sperm. Cet. cum Elaeosaccharo Anisi praepa-
 ratum, ut et Infusa et Decocta pectoralia ex Rd. Cichor.
 Helen. Irea florent. Liquirit. Rasur. Sassafr. Passu-
 lis, Hb. Veron. Hyssop. Fl. papau. et similibus in sub-
 sidium trahuntur. Qualia etiam in Scorbuticis et Ar-
 thriticis In Nephritide et Arthritide

thriticis cum pulueribus neruinis antea commendatis conducunt, quibus praeterea Anti-scorbutica specialia ad acredinem directa, et Diuretica, Ess. Antiscorbut. Magnif. Christ. Vateri, Lignor. Tinctura Ori, & a-cris, et Qrisat. & Ori et Eis dulc. Laudan. Vrinar. li- quid. Sydenhamii, nec non Infus. Theae laponicae uel ex Hb. Antiscorbuticis praeparatae aliaque iungi possunt. Tandem ad confortandum cerebrum ac spi- ritus excitandos in Debilitate sensuum et Affectibus so- porosis faciunt spirituosa ac Oia Volatilia oleosa, Am- bra, Moschus, et ex iis praeparatae Essentiae, Species ac Rotulae, Ess. Rorismar. Lign. Aloës, Meliss. Croci, Castor. & uolat. oleos. Syluii, & C. C. succinat. Fulig. Ori, Bezoard, Bussii, Bals. Vitae & Magnanimit. Mi- rabil. Hoffmanni, Sophor. Dornkreili. Non o- mittantur praeterea excitantia externa, quae in Affe- ctibus soporosis uicem interiorum, ubi illa applicari ne- queunt, suppleunt, &ae et Bals. Apopl. Anglic. Species pro sacculis ex Herbis et Radicibus aromaticis in uino co- quendis, uel in forma sicca applicandis. Per remedia igitur hactenus commendata omnibus Affectibus seni- bus familiaribus optime obuiam iri, usque cum pru- dentia adhibitis, diuina assistente gratia, ui- tam eorum ad plures annos protra- hi posse, confido.

En debilitate Cerebri et Neruorum atque Affe- ctibus sopo- rosis

SOLI DEO GLORIA.

Wittenberg, Bss., 1724 L-2

Sb

1078

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE

54.
14
1724 35

SENECTVTIS PRAESIDIIS

QVAM
AVCTORITATE ET CONSENSV
GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
IN ILLVSTRI ACADEMIA VITTEMBERGENSI
SVB MODERAMINE

DN. ABRAHAMI VATERI

PHIL. ET MED. DOCT. ET PROF. PVBL. ANAT. ET BO-
TAN. SVBSTITVT. VT ET SO-
NAT. CVR. ET REG. BRIT.

DN. PATRONI AC PRAECEPTORIS
COLENDI

PRO GRADV DOCTORIS

AC PRIVILEGIIS IN ARTIBUS

LEGITIME CAPESSERE

AD DIEM III. IVLII MDCCLXXIII.

IN AVDITORIO MUSEI

HORIS ANTE ET POST MERIDIEM

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINANDI

AVCTORIS

M. ADOLPH. GOTTL.

ANNAEBERG. MISENERI

VITTEMBERGAE LITERIS SCIENTIARVM

